

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

ผู้ใช้รถเข็นและล้อเลื่อนในเขตกรุงเทพมหานคร

หน่วยในการวิจัย (Unit of Analysis)

ผู้ใช้รถเข็นและล้อเลื่อนในเขตบางรัก ดินแดง และคลองเตย กรุงเทพมหานคร

การสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงเพื่อที่จะศึกษาผู้ใช้รถและล้อเลื่อนในกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างอย่างง่ายของ Parel และคณะ (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N(Z)^2 p (1-p)}{Nd + (Z)^2 p (1-p)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

Z คือ ค่าพื้นที่ภายใต้โค้งปกติ ณ ที่นั้นได้ตั้งไว้ว่า การสุ่มตัวอย่างครั้งนี้จะสามารถอ้างอิงถึงประชากรร้อยละ 95 ดังนั้น $Z = 1.96$

p คือ สัดส่วนของเรื่องที่ศึกษา โดยกำหนดค่า $p = .5$

d^2 คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ในการคาดประมาณตัว
ในที่นี้ตั้งไว้ .1

จากการคำนวณทำให้ได้ขนาดของตัวอย่างเท่ากับ 140 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

เขต	จำนวนประชากรทั้งหมด	ขนาดตัวอย่าง
บางรัก	189	64
ดินแดง	172	62
คลองเตย	17	14
รวม	378	140

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้จับจ่าย
- ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร หากตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน
- ตอนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎจราจร โดยมีลำดับการให้คะแนน ดังนี้
น้อย ให้ 1 คะแนน
บ่อย ให้ 2 คะแนน
บ่อยมาก ให้ 3 คะแนน
- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาจราจร

แบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้มีดังนี้คือ

1. แบบสอบถามแบบเปิด เป็นแบบคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถที่จะตอบคำถามได้อย่างเสรี ตามข้อเท็จจริงและทัศนคติของผู้ตอบ
2. แบบสอบถามแบบปิด เป็นแบบคำถามที่มีคำตอบไว้ให้เลือกตอบ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบตามความเป็นจริงและทัศนคติของผู้ตอบ

การสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากตำรา เอกสาร รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทำโดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ทำโดยใช้วิธี Test-Retest Method โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วเว้นระยะเวลาห่างอีก 3 สัปดาห์ จึงนำแบบสอบถามชุดเดิมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิม แล้วนำค่าที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถามทั้งสองครั้งไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าประมาณ 0.7-0.9 ถือเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับ แต่ถ้ามีค่าต่ำกว่าที่กำหนด ก็ต้องมีการปรับปรุงแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. การศึกษาวิจัยเอกสาร โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเพื่อต้องการทราบรายละเอียดต่าง ๆ อันจะสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

2. การวิจัยภาคสนาม

- 2.1 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม (Interview Schedule) โดยสัมภาษณ์ทั้งหมด 180 ชุด คัดเลือกแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ได้ 140 ชุด

- 2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ใช้รถเข็นและล้อเลื่อน จำนวน 10 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยบันทึกเทปแล้วนำมาถอดความ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 45-60 นาที โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2.2 ลักษณะทางบุคลิกภาพ
- 2.2.3 สถานภาพครอบครัว
- 2.2.4 ภูมิหลังและความสัมพันธ์ในครอบครัว

2.2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง

2.2.7 ข้อสังเกตในการเดินทาง

2.2.8 ทศนคติและข้อเสนอแนะต่อปัญหาการจราจร

2.3 การสังเกตการณ์ทั่วไป (General Observation) จะทำการสังเกตการณ์ผู้ใช้รถเข็นและล้อเลื่อน และสภาพการจราจรในบริเวณถนนรัชดาภิเษก บริเวณแยกสุขุมวิท แยกคอโศก และแยก อสมท ในระหว่างวันที่ 6 - 24 ธันวาคม 2539 ในช่วงเวลา 06.00 - 09.00 น. และ 16.00 - 19.00 น. เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลร่วมกับข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงเพื่อหาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ในภาคสนามที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อดูความสมบูรณ์ของข้อมูล
2. ตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัสในแบบสัมภาษณ์
3. นำรหัสในแบบสัมภาษณ์ลงในแผ่นรหัส (Coding Sheet)
4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
5. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS / PC[†]
6. นำข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ทำการประเมินด้วยมือ (Manual Tabulation)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) อธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ และเพื่อดูการกระจายของข้อมูล โดยนำเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่

2. ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับพฤติกรรมการจอดรถรับ - ส่งผู้โดยสารที่ฝ่าฝืนกฎจราจร ใช้การทดสอบความมีนัยสำคัญ (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05